

մահկաձև կերպարանք մը կը ստանար:

Ջուերերու ընթացքը, որ այնքան կարեւոր է երուսաղէմի պէս քաղաքի մը պատմութեան համար, բնականաբար բլուրներու զիրքէն կախում ունի: Արդէն ըսինք թէ, երկու տափարակութիւնները որոնք Պէդէթմա բլուրը կը շրջապատէին, շատ քիչ քանակութեամբ միայն ջուր կը հայթայթէին, որոնք Սիոնի քոյրերու վանքին և Սուրբ Աննայի աւագաններուն մէջ հաւաքուելով կ'օգտագործուէին: Մինչև ցարդ, կը կարծուի թէ ջուրերը կուգային այն աղբիւրներէն որոնք քաղաքին հիւսիսը կը գտնուէին, ուր ժամանակ առ ժամանակ փնտռութիւններ կը կատարուին:

Արեւմուտքէն դէպի արեւելք գտնուող ձորը, արեւմտեան կողմի բլուրը երկու մասերու կը բաժնէր: Պիրքէթ-Մամիլլայի մեծ աւազանին ջուրերը նախ Համամ-էլ-Բաթ-բաք և ապա Տաճար տանելու համար: Բայց Պիրքէթ-Մամիլլան անձրեւի ջուրերու ջրամբար մըն էր: Քաղաքին գլխաւոր աղբիւրը որ մինչև ցայսօր գոյութիւն ունի, արեւելեան կողմը կը գտնուի: Ա. Կոյսին աղբիւրն է ան, զոր խաւմները Ում-Տաւան կը կոչեն (աստիճաններու մայր, քարէ աստիճաններուն պատճառաւ) որ ժայռին մէջ փորուած ջրմուղով մը Սելովամի աւազանին կը միանար: Աւելի վար, ձորին մէջ Պիր Էյուպ (Յորի աղբիւր) աղբիւրը կը գտնուէր, աղբիւր մը, որ անձրեւային եղանակին մէջ առատ ջուր կը հայթայթէր, որ մինչև անգամ փոքր առուակ մը կը ձևացնէր, սակայն այս հորը քաղաքին մէջ էր գտնուեր:

Սակայն բոլոր այս աղբիւրները անբաւական ըլլալով, Էնթէզէմէն հեռու գտնուող ջուրերը ջրմուղով բերին: Այս ջրմուղը դեռ կը տեսնուի արեւմտեան բլուրին զատիվայրին վրայ որ կ'երթայ մինչև Տաճարին շրջապատը, որ արեւմուտքէն եկող ուրիշ ջրմուղի մը հետ կը միանար:

Եթէ ջրաբաշխական այս իրողութիւնները ընդունինք, զիւրութեամբ պիտի կրնանք նշանակուած ջուրի մակարդակային ճամբաները հասկնալ եւ Յովսէփոսի տուած նկարագրութիւնը կատարելապէս յստակ պիտի ըլլայ մեզի համար:

Այս նկարագրութիւնը կուտանք չափերով մէջ, յետոյ իւրաքանչիւրին մասին պիտի տանք համառօտ մեկնութիւն մը:

(Շար.)

ՊԱՐԳԵՒՆՆԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԳԵՐԵՆԵՐՈՒ ԱՌԹՈՒՄ

"FROEBEL"

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք Պ. Գէորգեանի (Կիպրոս) Froebel devant la pedagogie scientifique մանկավարժական գործը՝ ֆրանսերէնով: Ինչպէս կ'երևի յառաջարանի տեղ եղած ազգարարութիւնէն, գրքոյը կազմուած է մեծաւ մասամբ Ֆրէտայէի L'Education de l'homme գործէն:

Անշուշտ սիրելի պիտի ըլլար եթէ Պ. Գէորգեանը հայերէնով պատրաստէր իր աշխատանքը, սակայն ֆրանսերէնի մէջն ալ՝ այնքան պարզուած եւ թելադրիչ է որ չենք կրնար զնահատանքով չմտածել իր մասին, երբ կը կարդանք գրքոյը: Պ. Գէորգեան զովելի խնամքով Ֆրէտայէի քիչ մը բարդ ու մանուածապատ գործէն ելուզած եւ հասկնալի սիստեմի մը մէջ դասաւորած է կարգ մը մանկավարժական զիտելիքներ, որոնք իրենց այս նոր մէկտեղումով եւ հասկնալիութեամբ, աւելի քան օգտակար եւ կրթիչ են, յանձնարարելի բոլոր անոնց, որոնք մանուկներու դաստիարակութեան սրբազան աշխատանքին են լծուած:

"ԱՍՏՂԵՐՈՒՆ ՏԱԿ"

Հանդիմանալով ընդունած ենք նոյնպէս Պ. Գէորգ Զէքիմեանի «Աստղերուն Տակ» բանաստեղծական ստուար հատորը, շուրջ 300 էջերէ բաղկացած: Յարմար տեսնին պիտի անոնց, որոնք պիտի սիրէին զգացակից ըլլալ բանաստեղծին կեանքի տխուր ու քաղցր հոգեպահերուն: Հատորը կազմող քերթուածները գրուած են մեծաւ մասամբ գոհացնելու իր չգոհացուող իղծերը, անաւարտ երազները եւ խորտակուած յոյսերը: Շահեկան է արուեստի սպասաւորին բով, հոն, հաստատել նաեւ յետպատերազմեան մեր երիտասարդութեան հոգեկան կարգ մը երեսները, որոնք այլապէս շահեկան կը դառնան բանաստեղծական այս հատորին մէջ: Այժմ կը բաւականանանք շնորհաւորել միայն հեղինակը, իր գրքի մասին վերապահելով մեր դատաստանը մօտաւոր եւ յարմար առիթին: